

EVALUATIE

BELEIDSPLAN DUURZAAM BOUWEN

Inleiding

In 2008 is het Beleidsplan Duurzaam Bouwen gemeente Tynaarlo (beleidsplan dubo) vastgesteld. Dit plan heeft tot doel om richting te geven aan het duurzaam gebruiken en inrichten van de woon-, werk- en leefomgeving. In het plan zijn daartoe ambities voor de middellange termijn vastgelegd.

De looptijd van het beleidsplan dubo is inmiddels verstreken. Reden om dit plan aan een evaluatie te onderwerpen om in beeld te brengen in welke mate de doelstellingen en ambities van het plan zijn gerealiseerd.

De uitkomsten van de evaluatie vormen vervolgens mede een basis om te bepalen of herziening of actualisatie van het duurzaam bouwen beleid gewenst of noodzakelijk is. De afweging hierover komt aan de orde bij de op te stellen duurzaamheidsvisie. Het is namelijk de bedoeling dat het duurzaam bouwen beleid in deze visie een plaats krijgt.

Opzet evaluatie

De uitkomsten van de evaluatie zijn in hoofdlijnen weergegeven. Dit geeft in voldoende mate inzicht in de opgedane ervaringen met het beleidsplan dubo en de behaalde resultaten.

Uitkomsten evaluatie

Uit de evaluatie is naar voren gekomen, dat de afgelopen periode best wel veel zaken op het gebied van duurzaam bouwen zijn gerealiseerd. In het ene geval is meer succes geboekt dan in het andere.

Zo is het uitvoeringsprogramma van het beleidsplan dubo voortvarend opgepakt. Het overgrote deel van de hierin opgenomen activiteiten en projecten is gerealiseerd. Dit heeft in positieve zin bijgedragen aan het bereiken van de in het beleidsplan dubo gestelde ambities. De uitkomsten staan weergegeven in de bijlage bij deze evaluatie.

Voor de *nieuwbouwprojecten van woningen* moet geconstateerd worden dat de resultaten iets minder positief zijn uitgevallen. Veelal is gebouwd conform het wettelijk basisniveau voor duurzaamheid. Hier speelt uiteraard de crisis op de woningmarkt ons parten. Particuliere bouwers hebben hierdoor minder mogelijkheden om extra in te zetten op duurzame maatregelen. De gemeente heeft hierin niet altijd een even grote invloed.

Toch valt op dat professionele bouwers die al jaren bezig zijn met duurzaam bouwen zich ook in deze markt goed staande weten te houden. Dit biedt perspectief voor de toekomst.

De gemeente heeft geen mogelijkheden om het nemen van extra duurzame maatregelen bij bouwers af te dwingen. Dit is volgens de wet- en regelgeving niet toegestaan. Uiteraard probeert de gemeente bouwers wel te stimuleren om duurzame maatregelen op vrijwillige basis te nemen. De gemeente heeft hiertoe een voorlichtingstraject opgezet. Dit heeft in een enkel geval tot een positief resultaat geleid. In het plan Ter Borch bijvoorbeeld is een aantal woningen met een bovenwettelijk energielabel gerealiseerd.

Bij projectmatige ontwikkeling is het realiseren van woningen met extra duurzame maatregelen nog niet altijd gemeengoed. Het is moeilijk hiervoor commerciële partijen te interesseren. Voor de volle breedte in de bouwmarkt is duurzaam bouwen kennelijk nog lastig. De situatie op de woningmarkt is hieraan zeker debet. Maar ook door gebrek aan volume zijn bijvoorbeeld collectieve voorzieningen als een netwerk van warmte- en koudeopslag in de bodem niet te realiseren. Bij grote projecten in steden lukt dat nu eenmaal veel beter. Hierop kan de gemeente niet of nauwelijks invloed uitoefenen. Een positieve uitzondering hierop is de bouw van corporatiewoningen in het plan Groote Veen te Eelde door het bedrijf VDM. Dit bedrijf is een koploper in de bouw van duurzame woningen en heeft zich in de projectbouw hierin onderscheiden. Genoemde woningen zijn gerealiseerd met een flinke plus voor duurzaamheid boven het wettelijk niveau.

De gemeente is succesvol geweest bij de inrichting van de openbare ruimte bij de nieuwbouwontwikkelingsprojecten. Zo is stevig ingezet op een goede inpassing en aanpassing aan het bestaande landschap bij de ontwikkeling en planvorming van deze projecten. Ook is ingespeeld op

de natuurlijke gesteldheid van het plangebied. Daarbij zijn veel duurzame materialen en technieken toegepast. Dit heeft als positief resultaat dat een duurzame(re) leefomgeving voor de (toekomstige) bewoners is gecreëerd.

Voor het energiezuiniger maken van *bestaande woningen van corporaties* zijn positieve ontwikkelingen te melden.

De beide woningcorporaties in de gemeente Tynaarlo hebben hun gehele woningvoorraad laten voorzien van een energielabel. Dit geeft hen inzicht in het energiezuiniger maken van hun woningvoorraad. Uit praktische overwegingen is het energiezuiniger en duurzamer maken van de woningvoorraad gerelateerd aan de onderhoudscyclus van de woningvoorraad.

Het energiezuiniger maken van *bestaande particuliere woningen* heeft een zekere ontwikkeling doorgemaakt. Om zoveel mogelijk particuliere woningbezitters te stimuleren tot het treffen van energiebesparende aan hun woning, is eerst ingezet op een gemeentebrede campagne (Wonen++). Vervolgens heeft de gemeente gekozen voor een wijkgerichte aanpak (Westlaren Besparen). Gebleken is dat deze topdown benadering en daar geld in te stoppen niet zonder meer het gewenste effect heeft. Daarom is er voor gekozen om nu in te spelen op initiatieven die van onderop komen, zoals burgerinitiatieven voor energiebesparing die spontaan in de dorpen en wijken ontstaan. De ondersteuning bestaat in advisering en het verstrekken van een startsubsidie. Deze aanpak leidt tot meer draagvlak onder woningbezitters om energiebesparende maatregelen aan hun woning te nemen. Door genoemde ontwikkeling kon de gemeente -conform het beleidsplan dubo- steeds meer haar rol als facilitator oppakken.

Er is niet besloten tot het verstrekken van subsidie aan particulieren voor het verrichten van energiebesparende maatregelen aan hun woning. Dergelijke subsidies hebben veelal een tijdelijke werking, werken niet per definitie motiverend en hebben daarbij een versturende werking op de marktverhoudingen. Ook is het niet eerlijk tegenover de personen die zonder subsidie energiebesparende maatregelen treffen of hebben getroffen.

Voor onze *gemeentelijke gebouwen* zijn ook goede resultaten op het gebied van duurzaam bouwen geboekt. Zo zijn bij de bouw van de nieuwe multifunctionele accommodaties extra duurzame maatregelen gerealiseerd. En bij de renovatie van de twee buitenzwembaden in onze gemeente zijn extra energiebesparende en duurzame maatregelen getroffen. Doel is om bij deze baden 2% energie per jaar te besparen.

De bereikte mate van duurzaamheid is voor genoemde gebouwen niet gemeten, wegens het ontbreken van een hiervoor geschikt instrument. Er bestond wel behoefte in de organisatie aan een instrument om duurzaam bouwen heel concreet te maken. Hieraan is inmiddels gevolg gegeven door het introduceren van het instrument GPR Gebouw. Met dit instrument is (vooraf) de mate van duurzaamheid van gebouwen te bepalen. Het is de bedoeling dit instrument nu voor de gemeentelijke gebouwen in te zetten. Hiermee kan duurzaam bouwen meer concreet worden gemaakt. Overigens is dit instrument ook toe te passen voor woningbouw. Indien gewenst kunnen bouwers van woningen gebruik maken van de licentie van de gemeente. Dit maakt deel uit van het voorlichtingstraject voor duurzaam bouwen.

Bij aanbestedingen en uitvoering van *Gemeentelijke werken* is duurzaamheid vast onderdeel. Standaard wordt hierbij gebruik gemaakt van "CROW-richtlijnen", die ook in de richtlijnen voor duurzaam inkopen zijn opgenomen.

Richting *Bedrijven* is de gemeente overeenkomstig het beleidsplan dubo actief geweest in de voorlichtende sfeer. Zo zijn informatiebijeenkomsten over energiebesparing belegd, is het gebruik van de Milieubarometer aan bedrijven aangeboden en zijn bedrijven geïnformeerd over energiebesparingsmogelijkheden bij de milieuhandhaving. Dubo-aspecten kwamen ook aan de orde tijdens bijeenkomsten van ondernemersverenigingen.

Voor een goede uitvoering van het beleidsplan dubo is de medewerking van diverse betrokken medewerkers binnen de organisatie nodig. Uit de evaluatie is gebleken, dat niet iedere betrokken medewerker bekend was met (de inhoud van) het beleidsplan dubo. Ook werd het plan bij werkzaamheden, waarbij duurzaam bouwen is betrokken, niet altijd geraadpleegd. Dit is jammer genoeg niet helemaal naar verwachting gegaan. We trekken hier lering uit door bij de op te stellen

duurzaamheidsvisie meer aandacht te besteden aan de borging en implementatie in de organisatie. De visie kan daardoor ook meer de functie van leidraad vervullen.

Door diverse geïnterviewde medewerkers zijn meerdere aanbevelingen, ideeën en suggesties gedaan, die volgens hen kunnen bijdragen aan een goede uitvoering van de visie. Zo is bijvoorbeeld aangegeven om bij de duurzaamheidsvisie te focussen op meetbare en ook haalbare doelen. Om deze doelen te kunnen meten is een goed meetinstrument hiervoor een vereiste. Zoals hierboven reeds aangegeven beschikt de gemeente inmiddels hiervoor over een goed instrument, te weten GPR Gebouw om de duurzaamheid van woningen en utiliteitsgebouwen te kunnen bepalen en meten. Daarnaast beschikt de gemeente nog over een rekeninstrument om duurzaamheid in brede zin voor een (ontwikkel)locatie te kunnen bepalen en meten, te weten Duurzaamheidsprofiel van een locatie (DPL). Dit instrument is al een enkele keer ingezet (De Bronnen en Groote Veen).

De aanbevelingen, ideeën en suggesties zijn in hoofdzaak inhoudelijk van aard en kunnen en/of moeten een rol spelen bij de opzet van de duurzaamheidsvisie

Eindconclusie

De evaluatie van het beleidsplan dubo heeft duidelijk gemaakt, dat er zeker veel is gedaan op het gebied van duurzaam bouwen. Er is flink wat werk hiervoor verzet.

Op enkele onderdelen is de uitvoering van en in het kader van het beleidsplan dubo jammer genoeg iets achtergebleven. Hier kunnen we lering uittrekken om daarin verbetering aan te brengen bij de opstelling van de duurzaamheidsvisie. De uitgebrachte aanbevelingen, ideeën en suggesties zullen hierbij zeker van waarde zijn en hieraan een bijdrage kunnen leveren.